

resultar de KLAPPA; car m'explicaren el NL *La Galapa de Joaquim* com «és una galapeta, una grapa, un cauet» (1963); més al Nord, en un sentit més semblant al del Princ.: 'massa o anyoc de terra tova'; «en aquell camp cauen glapes d'argila», Ràfol d'Almúnia (1962).

En fi, *clapier*, sigui amb aquest sentit traslladat o en el primitiu de «tas de pierres» (fins als Alps Marítims, en els Ss. xv o xvi, PMeyer, *DocLing.*), és sobretot un mot de tota l'àrea transrodanesa, que amb densitat decreixent es prolonga, en llarga franja, des del Tarn mitjà, per la dreta de la Garona, fins a alguns punts del Perigord (St. Pierre de Chignac, veg. FEW II, 785b. En les *Anc. Chartes* de Brunel (p. 371), veiem el nom i derivats, sobretot, cap a la base Sud del Roergue (distr. St. Africa) (més un testimoni a l'Albigès i un, cap a Nimes, de *los Clapaironz*), en set docs. des de 1173 (*Berenger del Claper*) fins c. 1185; i sovint en el derivat col·lectiu *la Clapareda* o *las Clapa(i)redas*; aquest resta viu, i no sols com a cognom o nom de lloc, sinó amb paper appellatiu, en el llenguatge mistralenc: «e sus li vâsti *claparedo* / lis estello de Diéu clavelavon lou cèu» (trad. «plaines caillouteuses», *Mireio* IX, 52.6).

Podem refiar-nos que *clapier* 'llodriguera, cau' és el mateix mot. Car en cat. mateix ens consta que *clap* (no sols *claper*) s'havia usat amb aquest sentit: en un doc. tarragonès —crec vallenc— de 1304: «nullo homo --- audeat venari, in termino de Vallibus, in honoribus seu vineis ubi sint *clap*<*s*> seu caui, nec dictos *claps* vel cauos frangere, claudere aut sobroillar, nec facere aliquod artificium, per quod inhibeantur cirogrillis <'conills'> ne valeant sive possint se intus dictos *claps* et cauos recolligere, nec de dictos *claps* et cauis cuniculus abstraere aliquo modo» (Morrera, *GGC, Tarrag.*, p. 789).

La idea de 'roc, llosa' i la de 'taca: blancall o negrall que, junt amb d'altres, moteja, macula o deixa pigallada una superfície' són molt menys allunyades del que pot semblar, una de l'altra: com ho raono en el resum inicial (i més detingudament en el DCEC II, 19-21), els meus raonaments, junt amb l'indici que ja en dona la perfecta coincidència de les dues nocions bàsiques en una base KLAPP-, combinació de sons no massa simple i d'explicació altrament ignorada, crec avui que obliguen a admetre-ho com a tesi versemblant almenys, si no ben assegurada. Un altre detall augmenta la convicció: entre les definicions d'oc. *clap(a)* són molt més freqüents «lieu pierreux», «amoncellement de pierres», «tas de pierres», «pieraille», que les del tipus «caillou» o «pierre platte» (només en quatre localitats del Perigord, Cantal, Bòques del Roine i Val Soana, segons el FEW); i en català hi ha molt vius *clapissa* i *claper*, però a penes enlloc *clap(a)* com a expressió un poc directa de la idea de 'roca', com també el que més tenim en occità són els derivats *clapis*, *clapàs*, *clapier*. Tot això dona més la impressió de partir d'una noció de 'cosa en manera de roca, amb aires de roc' que no d'una expressió directa i objectiva de la idea de pedra. I per conse-

güent tendeix a reforçar la impressió que els dos mots —els dos conceptes bàsics— etimològicament no en fan més que un.

Entre *clap* i *clapa* no hi ha a penes divorci, cf. *clot* i *clota*, *roc* i *roca*, *sac* i *saca*, cast. *boyo/hoya*, *guijo/guija*. Veiem que *clap*, després del citat doc. de 1304, és també nom d'un objecte local notable en text del Maestrat de 1328: «segueix-se --- entró el *clap* que-s té ab lo barranch, e roman lo *clap* en ço de Conseyll» (BSCC XIII, 159): és doncs, com els *clapers* esmentats damunt, un punt topogràfic conspicu, utilitzat per marcar afrontacions del terme («ço de Conseyll», el comú, la propietat del municipi); *clapa* en el primer ex., lulllà, és un rodal o taca en la pell —la d'un desgraciat leprós— «de costera de bèstia ni de *clapa* de mesell no ix tanta de pudor». Però més tard *clap* i *clapa* són, tots dos, els rodals o taques de color diferent: sovint, parlant dels sectors dels conreus o dels del cel que se'ns mostren molt destacats per llur coloració, com ho demostra ja la documentació literària.

En efecte: «la il·luminació interior de les botigues sols feya, de les portalades, *clapes* de color rogenca», NOLLER, *La Papallona*, 208; «vers sol-ixent vegé *claps* de blau on centellejaven algunes estrelles», Bosch de la Tri. (*Lena*, 29): «així, arranant sa dalla, la Mort ajau sa messa: / a cada cop que venta n'hi ha de menys un *clap*», *Atl.* (112); això arriba fins a l'eiv. *clapa* «mancha», «falta» (PzCabrero) i s'estengué a certes localitats valencianes segons la toponímia: «es *clapes de la Santoxa* són roques i clavills» a Alc. de Xivert (1961); i fins a l'Alta Ribagorça: *ixo clapo* 'aqueix *clap* d'arbres' a Benasc (1965). I s'estén el terme fins al Rosselló: «tu t'afartes de te mullar, / quan jo tinc sempre, a punt, un *clap* per me salvar!», Saisset, *Catal. del R.*, 229, on per cert pot semblar que ja siguem, o hi estiguem a frec, a la idea del soplug o amagatall de la bèstia, si no ben bé del cau del conill; crec que, en tot cas, en aquesta falla animal, es tracta d'una llebre o altre animallet que es posa a soplug d'un cobert (potser ja llosa) i, almenys per als efectes etimològics, ens serveix igual com a documentació del primitiu KLAPPU de terminació masculina, i com a indici de la constant repetició de la duplictat 'rodal diferent' / 'roc, cobert de pedra'.

La continuació del nostre mot cap al Nord és evident i segura, i és clar que no hi ha qüestió pel que fa a la identitat amb l'arag. *clapa* «mancha, peladura», que no ens consta gaire si arriba molt més enllà de Llitera (Binéfar), on el registra Coll Altabàs, per bé que el *DACEsp.* el doni com a aragonès en general.

Més enllà d'aquests límits ja no podem dir que la continuïtat del mot sigui clara. O, almenys, no és evident. Tanmateix no sembla que es pugui dubtar molt de la identificació amb el port. i cast. *chapa*: la correspondència *ch/kl-* és del tot normal en gall.-port., i en castellà és un fet més aviat minoritari però bastant repetit, en mots tan importants com *chopo*, *choza*, *chato*, *chatón*/tachón, *chillar*, *chocho*, *chumacera*, cast. ant. *chus* PLUS. I sobretot en aquells, com els primers i l'últim, i com el nostre, en què l'afavoreix la